

MK2020

ILLUSTRATIE: MAX KISMAN VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

SAMENLEVING

Gokken en reclame blijft gevaarlijke combinatie

Geluklijk kwam de KNVB deze week terug van zijn kritiek op de sponsordeal tussen FC Emmen en het in sekspeeltjes gespecialiseerde EasyToys. De argumenten dat voetbal voor jong tot oud toegankelijk moet zijn, en dat een sponsor niet in strijd mag zijn met goede smaak en fatsoen, kwamen wat hypocriet over. Want veel andere voetbalclubs sloten onlangs deals met een nieuwe sponsor: Toto, een van de grootste gokplatforms in Nederland. Toto is inmiddels aan twee derde van de clubs in de Eredivisie verbonden. Grote clubs met een enorm bereik, waaronder veel jeugdige supporters. Meet de KNVB hier met twee maten?

Toto valt, net als veel kansspelaanbieders, onder Nederlandse Loterij BV. Dit is een volledig staatsbedrijf, wat inhoudt dat het door de overheid wordt gefinancierd en de winst naar de overheid gaat. Dit maakt de overheid een gokaanbieder.

De Kansspelautoriteit (KSA) verplicht gokaanbieders de zorgplicht na te leven, die zich richt op het verantwoordelijk aanbieden van kansspelen. Een gokaanbieder mag volgens deze zorgplicht niet zomaar reclame maken voor gokken. Daar is een vergunning voor nodig, die wordt verstrekt door de KSA. Toto heeft zo'n vergunning en mag dus reclame maken.

DIKKE FLAPPEN

Ook tv-reclame valt hieronder. De nieuwste reclame hebt u wellicht al wel gezien: Koning Toto, Andy van der Meijde, regeert vanaf zijn troon waar de 'dikke flappen' hem om de oren vliegen en zijn succes on-eindig is. Deze boodschap sluit niet aan bij de zorgplicht, die zegt dat reclame niet mag misleiden of aanzetten tot overmatig spelgedrag én niet op jongeren gericht mag zijn.

Kort samengevat: de overheid verstrekt een vergunning aan een overheidsbedrijf (Toto) dat gokactiviteiten exploiteert en een overheidsinstantie (KSA) controleert of de regels worden nageleefd.

➔ Gokverslaving is erkende psychische problematiek

➔ Overheid laat Toto, feitelijk de overheid zelf, reclame op jongeren richten

➔ Dit is in strijd met zorgplicht en leidt vaak tot meer gokken en gokschulden

Als een sigarettenmerk hoofdsponsor zou worden van een Eredivisieclub, zouden we dat onvoorstelbaar vinden

De winst van Toto en andere staatsgokaanbieders gaat naar de staat. Wat hierbij niet ingecalculeerd wordt, is een grote, indirecte, uitstroom van geld: kosten voor (verslavings)zorg, schulden, ziekteverzuim en criminaliteit.

Hierbij komt nog het persoonlijke leed van gokverslaafden en hun omgeving. Gokverslaafden, inderdaad. Gokverslaving is opgenomen in de DSM-V, het classificeringssysteem dat sinds 2017 in Nederland wordt gebruikt om psychische problematiek te duiden en zorg te vergoeden.

SIGARETTENMERK ALS SPONSOR?

Als de overheid in lijn met de DSM-V gokverslaving erkent, mag je verwachten dat elke vorm van reclame die aanzet tot dit verslavende gedrag aan banden gelegd wordt. Net als bij tabaksproducten: dat is legaal, maar mag niet aangemoedigd worden. Sigaretten worden in supermarkten en tabakzaken zelfs onzichtbaar gemaakt. Als een sigarettenmerk de hoofdsponsor zou worden van de Eredivisie, of van een profclub ... dat zouden we toch onvoorstelbaar vinden?

De overheid erkent dat gokken verslavend is en schadelijk kan zijn. Mensen komen door gokken soms zo erg in de problemen dat zelfdoding de enige uitweg lijkt. Wetenschappelijk onderzoek heeft zelfs aangetoond dat het aantal zelfdodingen onder alle voorkomende verslavingen bij gokverslaafden het hoogst is.

Toch mag Toto reclame maken om nieuwe klanten over de streep te trekken. Hieronder zitten veel jonge potentiële gokverslaafden. Onder jonge mensen speelt, zeker in deze tijd, een belangrijk deel van het leven zich online af. Dit maakt hen extra kwetsbaar voor het onlinegokaanbod.

Toto lijkt zich bewust te zijn van de kwetsbaarheid van deze doelgroep: voor spelers tussen de 18 en 24 jaar bestaat een wekelijkse speellimiet van €100, in plaats van de gebruikelijke limiet van €1000 per week. Dat klinkt als een goede maatregel. Maar jongere spelers zullen mogelijk over-

stappen naar platforms zonder speellimiet zoals Unibet, waarbij Toto als springplank fungeert. Dit springplankeffect zien we duidelijk terug in de praktijk: steeds meer mensen in behandeling voor gokverslaving zijn ooit begonnen met Toto.

Daarom een welgemeend en dringend advies aan de overheid: bescherm mensen voor het gevaar van gokken, in plaats van het aan te moedigen.

Leg de focus op nieuwe gokaanbieders die in 2021 waarschijnlijk in groten getale tot de markt zullen toetreden. Deze nieuwkomers zullen er alles aan doen een stukje van de markt te veroveren. De markt die nu wordt gedomineerd door de overheid zelf. Wacht niet op problemen, maar voorkom ze.

PRIMERA DIVISION

Buiten Nederland zien we deze ontwikkeling al. In Spanje is sprake van een enorme toename van jongeren met een gokverslaving. Daarom zullen alle stadions in de Primera Division vanaf het nieuwe seizoen vrij zijn van gokreclame. Ook in België en in het Verenigd Koninkrijk is er groeiende weerstand tegen de verweving van sport en gokaanbieders. En tegen het verschuiven van de focus van support voor een club naar wedden op een club.

In Nederland hebben we een dergelijke ontwikkeling eerder gezien. In 2002 werd Holland Casino (tevens een staatsbedrijf) hoofdsponsor van de Eredivisie. Deze deal werd in 2004 al beëindigd onder druk van het ministerie van Justitie: zoveel reclame voor kansspelen was onwenselijk.

Voor jongeren is het te hopen dat de Nederlandse overheid het voorbeeld van andere landen en haar eigen voorbeeld uit het verleden zal volgen.

Bas Brons is behandelaar bij Solutions verslavingszorg en gespecialiseerd in de behandeling van gokverslaving.